

Никоҳи вақтинчалик ҳаром қилинган аёллар

09:05 / 04.12.2024 8011

Бу ҳолда эр киши учун баъзи бир аёлга уйланиш бирор сабабга кўра вақтинчалик ҳаром бўлади. Агар ўша сабаб йўқ бўлса, у аёлга уйланиш мумкин. Никоҳи вақтинчалик ҳаром бўлган аёллар қуйидагилар:

1. Ўзи уч талоқ қилган аёл.

Эр киши ўз аёлини бир талоқ ёки икки талоқ қилса, қайтадан ярашиши мумкин. Аммо уч талоқ қилгандан кейин ўша эр учун у аёл вақтинчалик ҳаромга айланади. Қуръони каримнинг ҳукмига биноан, у аёл бошқа эрга тегиб, бу эри билан табиий ҳолатда ўлим ёки талоқ туфайли ажрашгандан кейингина биринчи эрга никоҳи ҳалол бўлади. Бунинг учун, албатта, у аёл иккинчи эр билан эр-хотин бўлиб яшаши шарт. Иккинчи эр жинсий алоқага қодир эмас киши бўлса, аёл қайтадан биринчи эрга ҳалол бўлмайди. Никоҳ тўғри никоҳ бўлиши ҳам шарт қилинган.

2. Эри бор аёл.

Эри бор аёл ҳам, модомики эри билан никоҳ алоқаси бор экан, бошқа эркак учун никоҳи ҳаром бўлади. Аллоҳ таоло эрлик аёлларга уйланиш мумкин эмаслигини Қуръони каримда баён қилган.

Аллоҳ таоло «Нисо» сурасида марҳамат қилади:

أَيُّكُمْ مَلَكَتْ مَا إِلَّا النَّسَاءِ مِنَ وَالْمُحْصَنَاتُ

«Қўлларингиз мулк қилиб олганлардан бошқа эрли аёллар ҳам (ҳаром қилинди)» (24-оят).

Жоҳилият даври арабларида бир аёлнинг бир неча эркак билан жинсий яқинликда бўлиши, яъни фоҳишабозлик оддий бир ҳол эди. Баъзи қавмларда эса бир аёлнинг бир неча эркак билан расман никоҳлангани ҳақида ҳам тарихий маълумотлар бор.

Ислом ана шу бемаъни одатни, соғлом инсон табиати кўтара олмайдиган бундай хунук ҳолатларни муолажа қилиб, бир аёл фақат бир эркак билан никоҳда бўлишини жорий қилди. Бинобарин, эри бор аёлга никоҳ маъносида, ҳатто, кўз тикиш ҳам жоиз эмас. У бировнинг ҳаққи ҳисобланади. Бу иш бировнинг ҳаққига нисбатан тажовуздир.

Шу маънода баъзи тоифаларнинг, хусусан, бугунги тараққиётнинг чўққисига чиққан, аммо Исломдан беҳабар жамиятларнинг ҳаётига назар ташласак, юқоридаги оят карима бекорга нозил бўлмаганини тушуниб етамиз. «Инсон ҳуқуқлари» шиори остида турли адабиётларда, маза-матрасиз телесериалларда тарғиб қилинаётган «эркин муҳаббат» ғояси, бировнинг жуфти ҳалолига шаҳват, ҳирс билан ёки ўзларининг таъбири билан айтганда, «муҳаббат» билан қарашлар, дўстининг хотинига севги изҳор қилишлар Ислом ҳукмларига кўра мутлақо жоиз эмас. Агар ушбу ҳукм бўлмаса, оилаларнинг тинчи қолмайди, насаблар аралшиб кетади.

3. Идда ўтирган аёл.

Эридан талоқ ёки вафот туфайли ажрашиб, идда ўтирган аёлга уйланиш ҳам ҳаром. Совчи қўйиш бобида ундай аёлга, ҳатто совчи қўйиш ҳам ҳаром эканини айтганмиз. Бу ҳолда аввалги эрнинг ҳурматидан ўтирилаётган идда чиққунча кутиб туриш керак бўлади.

Идда ўтирган аёлга уйланувчи одам, аввало ўша ҳурматни оёқости қилган бўлади. Қолаверса, бу пайтда аёл аввалги эридан ҳомила бўлган-бўлмаганини аниқлаш учун ҳам идда ўтирган бўлади. Бинобарин, иддадаги аёлга уйланган одам наслу насабнинг бузилишига ҳам сабабчи бўлиши мумкин.

4. Самовий динга эътиқод қилмайдиган аёл.

Бу ҳукм мусулмон киши учун муслима, масиҳия ва яҳудия аёлдан бошқа аёлга уйланиб бўлмаслигини билдиради. «Самовий дин» деганда Ислом, масиҳий ва яҳудий динлари тушунилади. Булардан бошқа ҳар қандай динга эътиқод қилувчи ёки умуман, динсиз, эътиқодсиз хотинга уйланиш мусулмон кишига жоиз эмас.

Шунингдек, Исломдан юз ўгирган, муртад аёлга ҳам уйланиб бўлмайди.

Аллоҳ таоло Қуръони каримда мушрика аёлларга, то улар иймонга келмагунларича, уйланмаслик лозимлигини қаттиқ тайинлаган. Албатта, бу ҳукм ҳам беҳикмат эмас.

Шунинг учун ҳам Аллоҳ таоло мушриклар билан никоҳ алоқаси ўрнатмаслик ҳақидаги амрини билдирган оятнинг давомида «Ана ўшалар дўзахга чақирурлар», – деган.

Демак, мушрикага никоҳланган мусулмон эркак дўзахга бўлган даъватга яқинлашган бўлади. Шунинг учун «мусулмонман» деган одам бу ишни хаёлига ҳам келтирмаслиги керак.

Аллоҳ таоло мусулмонларга ғайридин аёллардан фақат масиҳий ва яҳудий динига эътиқод қиладиганларига уйланишга рухсат берган, холос.

Бу ҳақда У Зот шундай деб марҳамат қилади:

قَبَلِكُمْ مِنَ الْكِتَابِ أُوتُوا الدِّينَ مِنَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ مِنَ الْمُحْصَنَاتِ لَهُمْ جُلٌّ وَطَعَامٌ لَكُمْ جُلٌّ مِنَ الْكِتَابِ أُوتُوا الدِّينَ وَطَعَامٌ الطَّيِّبَاتُ لَكُمْ أُحِلَّ الْيَوْمَ

«Бугунги кунда сизларга (барча) пок нарсалар ҳалол қилинди. Китоб берилганларнинг таоми сиз учун ҳалолдир. Сизнинг таомингиз улар учун ҳалолдир. Мўминаларнинг афийфалари ва сиздан олдин китоб берилганлардан бўлган афийфалар ҳам» («Моида» сураси, 5-оят).

Шу оятнинг ҳукмига кўра баъзи саҳобаи киромлар ҳам аҳли китоб – масиҳий ва яҳудий аёлларга уйланганлар. Усмон розияллоҳу анҳу Ноила

бинти Фироза ал-Калбия исмли масиҳия аёлга уйланганлар. У аёл кейин, Ҳазрати Усмон билан яшаб туриб, мусулмон бўлган. Ҳузайфа розияллоҳу анҳу ҳам мадоинлик яҳудия аёлга уйланганлар. Чунки масиҳий ва яҳудий динидаги аёллар ҳам Аллоҳга, илоҳий китобга, Пайғамбарларга, Қиёматга, қайта тирилишга, ҳисоб-китобга ва бошқа нарсаларга иймон келтирган бўлади. Бу эса уларни Исломга бошқалардан кўра кўпроқ яқинлаштиради. Шунинг учун мусулмон эри билан яхшиликда яшаши мумкинлиги умид қилинади.

Юқорида айтиб ўтилган, никоҳи ҳаром бўлган тоифаларга кирмайдиган лекин совчилик қилиш мумкин бўлмаган яна бир тоифа аёллар бор. Совчилик қилмоқчи бўлганлар бу тоифадаги аёллар кимлигини ҳам яхши билиб олишлари керак. Кўп ҳолларда бу ишга аҳамият бермаслик оқибатида турли нохушликлар чиқиши ҳам бор.

Бу тоифа бошқа биров томонидан совчи қўйиб турилган аёл-қизлардир. Бундай аёл-қизларга ҳам совчи қўйиб бўлмайди.

Ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Киши ўз биродарининг совчилиги устига, ундан олдинги совчи тарк қилмагунча ёки унга изн бермагунча, совчи қўймас», дедилар».

Бешовлари ривоят қилганлар.

Биров совчи қўйиб турган жойга унинг устидан совчи қўйиш ҳаромдир. Фақат биринчи совчи қўйган одам келиша олмай, совчиликни тарк қилганидан сўнг ёки унинг ўзидан изн олгандан кейингина, совчи қўйиш мумкин. Чунки бировнинг совчилиги устига совчилик қилиш биринчи совчининг ҳаққига тажовуз қилишдир. Бу иш туфайли кишилар ўртасида низо, хусумат, адоват ва уруш-жанжаллар чиқади.

Шу билан бирга, бирданига бир неча киши совчи қўйган, иш пишмай турган бўлиши мумкин. Улардан ҳеч бири билан жиддий муомала қилинмай, иккиланиш ва маслаҳат ҳолати бўлиши мумкин.

Имом Муслим келтирган ривоятда Фотима бинти Қайс розияллоҳу анҳога бирданига уч киши – Абу Жаҳм ибн Хузума, Муовия ва Усома ибн Зайд розияллоҳу анҳум совчи қўйишган. У киши Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан маслаҳат сўраганларида у зот «Абу Жаҳм асосини елкасидан

туширмайди, Муовия камбағал, моли йўқ, Усома ибн Зайдга теккин», - деганлар.